

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД
За дейността на УС през двугодишния период 2019-2021 год.
с председател
М. Лазаров

Уважаеми колеги,

Уставът на СБФД задължава УС да отчита дейността си всяка година пред Общото събрание. За съжаление, обявеното събрание на най-висшия орган на нашата организация за миналата година не се проведе поради заповедите на МЗ във връзка с извънредната епидемична ситуация с КОВИД-19. С редовна писмена информация до членовете на Съюза чрез мейл и на сайта на СБФД, ви запознавахме с действията на Управителния съвет. В настоящия отчет ще обхвана основните дейности на Съюза през целия изтекъл двегодишния период.

Когато започна мандата на настоящия Управителен съвет, ние заварихме активни действия в Националния филмов център и Министерството на културата по промени в Закона за киното. В същото време се подготвяха и промени в ЗРТ, в Българска национална телевизия току-що поемаше ръководния пост нов генерален директор. Няколко месеца след встъпването ни в длъжност бе обявен локдаун и последвалото извънредно положение във връзка с епидемичната обстановка. Преминахме през значителни превратности в обществено политическия живот на страната.

За изясняване на действията по приемането на ЗФИ, ще се позова на едно от писмата до вас, членовете на СБФД, в което са изброени основните аспекти на нашето участие в процеса. Писмото е писано ден след приемането на ЗФИ от НС. Това писмо дава яснота за причините и следствията довели до нашите решения, свързани с дейността на Съюза в процесите около приемането на ЗФИ и ППЗФИ. В НС имаше много критични ситуации. Присъствах на всички заседания на Комисията по културата и медиите. Дни преди влизането на ЗФИ в пленарна зала за гласуване, Комисията по културата и медиите, на скандално заседание, прие решение телевизионни сериали да бъдат част от схемата за филмопроизводство в размер на 9 милиона за сметка на средствата за филмопроизводство. Това наложи спешни мерки за предотвратяване на тази нечувана несправедливост. Мерките които доведоха до преодоляването на тази голяма опасност са посочени в писмото до членовете на Съюза:

„Вчера в Народното събрание с пълно единодушие от народните представители от всички парламентарни групи беше приет на второ гласуване ЗИД на ЗФИ. С това приключва един дълъг процес, започнал преди 2 години със сформирването на работни групи, включващи представители на филмовата общност и администриран от ИА „НФЦ“ и Министерството на културата (МК). С текстовете на окончателно приетите разпоредби можете да се запознаете от доклада на Комисията по културата и медиите, публикуван на страницата на Народното събрание.

Мнозина от вас са запознати частично или по-задълбочено с различните етапи, през които премина приетия закон. Официално СБФД беше поканен от ИА НФЦ в този процес едва в последните няколко срещи, проведени в МК в широк формат, на които бяха обсъждани предложените от работните групи промени в действащия закон. Намирам за необходимо да информирам членовете на СБФД за основните предизвикателства, през които ЗИД на ЗФИ премина през последните няколко месеца и действията на СБФД в тази ситуация. По-долу ще изложа фактите:

С решение на УС на СБФД беше назначена 12 членна работна група, която в рамките на официално обявеното от МК едномесечно обществено обсъждане да направи предложения за промени в проекта на ЗИД на ЗФИ. През месец август 2020 г. Работната група на СБФД изготви 15 стр. с предложения и на 03.09.2020 г. СБФД представи в МК подробното си становище по законопроекта – по реда на процедурата и в рамките на общественото обсъждане. В становището изложихме нашите принципни възражения и направихме предложения за промени. Ясно изразихме позицията, че държавната подкрепа трябва да бъде насочена изцяло към подпомагане на високохудожествено кино, в какъвто дух са и разпоредбите на Регламент 651/14 за държавните помощи. Допустимо е да се подпомагат единствено произведения с културна стойност. Развлекателният бизнес не се нуждае, а и е недопустимо да получава държавна помощ. На 27.11.2020 г. Министерски съвет (МС) внесе в Народното събрание проекта на ЗИД на ЗФИ, в който бяха направени някои съществени промени спрямо проекта, предложен за обществено обсъждане от МК – предизвикани основно от съгласувателната процедура с Министерството на финансите.

На 02.12.2020 г. се проведе заседание на Комисията по културата и медиите (ККМ), на което бе обсъден внесеният

от МС законопроект. По време на заседанието изразих становището на СБФД, че основен приоритет в закона би следвало да бъде подпомагането във всички аспекти на високохудожественото кино. В хода на обсъжданията депутатите отправиха редица критики към законопроекта, внесен от МС, отнасящи се основно до липсата на административен и финансов контрол. Акцент беше отсъствието на финансови комисии. Въпреки критиките, Комисията по култура единодушно взе решение да предложи на Народното събрание да приеме на първо гласуване ЗИД на ЗФИ като срокът за внасяне на предложения между първо и второ гласуване бъде максимално удължен. На 04.12.2020 г. законопроектът беше приет на първо гласуване в пленарна зала с пълно единодушие от народните представители от всички политически сили. На 18.12.2020 г., след консултации в Управителния съвет на СБФД, по инициатива на Съюза беше изготвено и внесено съвместно с още десет организации от филмовата общност, становище по приетия на първо гласуване от НС законопроект, в което бе изразена категоричната позиция „схемата за държавна помощ чрез възстановяване на разходи за аудио-визуални произведения да не се урежда в Закона за филмовата индустрия, при положение че няма гаранции, че финансирането на българското филмопроизводство ще има приоритет, а средствата за възстановяване на разходи ще бъдат отпускани само ако е осигурена субсидия за филмопроизводство поне в минималния размер, предвиден в ЗФИ“. Междувременно, в периода между първо и второ гласуване на ЗИД на ЗФИ, по покана на няколко партии проведох срещи с техните представители в ККМ, включително с председателя на Комисията. Покани не получих от БСП, ВОЛЯ и НФСБ. На повечето срещи Съюзът беше представен от мен, главния секретар и юриста на СБФД. На тези срещи потвърдих основните искания от становището от 18.12.2020 г. и получих уверения, че те ще бъдат обсъдени в ККМ.

Трябва да подчертая, че с помощта на евродепутата Андрей Слабаков, нашите предложения бяха внесени официално в ККМ в тяхната пълнота – това впоследствие се оказа от решаващо значение, тъй като по този начин официално бяха предложени за обсъждане нашите искания. На 21.01.2021 г., часове преди да изтече крайният срок за внасяне на предложения за промени в законопроекта преди второ гласуване, от депутатите от всички парламентарни партии (без ВМРО) бяха внесени скандални предложения от лобистки характер, с които се въвеждаше механизъм за предоставяне

на държавна помощ за производство на телевизионни филми и телевизионни сериали. По този начин значителни публични средства, които според първоначалния законопроект бяха предвидени за подпомагане на българското кино, се пренасочваха за финансиране на телевизионно съдържание, предназначено за излъчване основно в програмите на двете големи частни телевизии (чрез посредничеството на продуценти, традиционно работещи със същите тези телевизии). Сред скандалните предложения имаше и откровено дискриминационни спрямо българските продуценти текстове, обвързващи допускането им до финансиране с комерсиалния успех на продуцираните от тях филми.

СБФД реагира незабавно и още на следващия ден – 22.01.2021 г., съвместно с още 12 организации, излезе с открито писмо, в което изрази категорична позиция законопроектът да не бъде приеман с така внесените предложения за промени, които застрашават съществуването на българското филмово изкуство. Тази наша позиция беше защитена от мен в диспут с депутат от ККМ в предаването Култура.БГ по БНТ. Тези действия предизвикаха широк медиен отзвук и противопостави не само депутати срещу обединената филмова общност, но и предизвика вътрешни противоречия в самата общност. По повод отвореното ни писмо, на 28.01.2021 г., по инициатива на Министерството на културата, беше свикана спешна среща, на която присъстваха представители на телевизионните продуценти, на разпространителите, на Ню Бояна, независими продуценти, популярни актьори, народни представители от ККМ, директорът на ИА „НФЦ“. Обединената филмова общност беше представена само от СБФД и Българската асоциация на кинорежисьорите. На тази среща бяхме бурно атакувани от всички останали бенефициенти на закона. Бяха отправени обвинения, че нашата филмова общност е против промяна в регулацията на финансовото подпомагане на филмовата индустрия, тъй като брани статуквото, произтичащо от стария закон. Малобройната ни група твърдо защити позициите ни, изразени в отворено писмо, с което сте запознати. След тази среща се породило известно напрежение сред сдруженията, подписали отвореното писмо.

По инициатива на СБФД беше проведено гласуване сред всички сдружения, с цел определяне на по-нататъшните единни действия – да се настоява за незабавно оттегляне на законопроекта или да се направи опит да се предотврати приемането на лобистки текстове, отстоявайки докрай исканията на общността. Сдруженията гласуваха и с

мнозинство подкрепиха становището на СБФД, обсъдено и в Управителния съвет – да се поддържа позицията на СБФД по ЗИД на ЗФИ, изразена последователно в становищата и писмата, отправени до институциите; да се настоява в закона да бъдат създадени гаранции, че приоритет на държавната помощ ще бъде производството на български игрални, документални и анимационни филми и няма да бъде допуснато разширяване на обхвата на закона с включването на телевизионно съдържание и въвеждане на дискриминационни текстове. На 02.02.2021 г. бяхме поканени на работно заседание на ККМ, на което присъстваха също и директорът на ИА НФЦ, председателят на Съюза на артистите в България, независими продуценти, популярни актьори, представители на телевизионните продуценти, на разпространителите, на Ню Бояна, на Асоциацията на българските оператори, на Асоциацията на българските анимационни продуценти и др. На това заседание ясно бяха оповестени намеренията на депутатите от ККМ да наложат нови, драстични промени в законопроекта, с които от субсидията за българско кино на практика да бъдат отделени 35% – за производство на телевизионни сериали. По време на заседанието отново бяха отправени остри и некоректни нападки към СБФД както от страна на депутати, така и от страна на повечето участници в срещата.

Предвид драматичният обрат в още по-лоша за българското кино посока, напуснах заседанието на комисията и веднага поисках среща с Министъра на културата като вносител на законопроекта. Поисках от министъра спешна среща с министъра на финансите. Тази среща беше проведена още на следващата сутрин в сградата на Министерството на финансите. Запознах двамата министри с възникналата нова ситуация и изтъкнах опасностите, на които ще бъде подложена българската филмова общност и особено финансирането на високохудожественото кино предвид посоката, в която Комисията по култура развива закона (субсидията да бъде насочена към комерсиално телевизионно съдържание – в драстично противоречие на европейските нормативи – вместо в подкрепа на филмовото изкуство). Министрите проявиха разбиране и дадоха дума, че ще използват всички извънпарламентарни властови механизми това да не се случи (даденото от тях обещание беше спазено, видно от окончателно приетите текстове на ЗИД на ЗФИ, поне що се отнася до финансирането на телевизионни сериали). Преди тази среща, на нарочна видеосреща,

обсъдих политиката ни с всички председатели на сдружения и след срещата с министрите предадох на представителите на сдруженията как е преминала тя.

В последвалите дни Съюзът и част от асоциациите, подписали отвореното писмо, съсредоточихме усилията си да упражним по институционален ред граждански натиск върху народните представители, за да предотвратим приемането на ЗИД на ЗФИ със скандалните промени, направени в последния момент. Няколко дни преди последното заседание на ККМ, на което трябваше да бъде одобрен окончателния доклад с предложения за ЗИД на ЗФИ, СБФД, след консултации в Управителния съвет, изпрати до част от депутатите в Комисията по култура (които по наша преценка биха вникнали в същността на исканията ни), аргументирано писмо с множество практически примери, съдържащо изложение на колизиите, които законът би предизвикал в дейностите на нашата гилдия. Стратегията ни да изчакаме да се уталожат емоциите и враждебната нагласа в депутатите от ККМ и да изложим нашите незаобиколими аргументи в последния момент, беше правилна. По различни канали представители на още няколко сдружения работиха в същата посока. Така, на последното заседание на ККМ на 11.02.2021г., по време на гласуването на окончателния доклад, текстовете, за които настояваше СБФД, частично или изцяло бяха приети и станаха част от закона.

Накрая, бих искал да изложа обобщено ключовите промени, които постигнахме в последния момент с общите усилия на много наши колеги:

- от закона бяха премахнати всички текстове, свързани с подпомагане на телевизионни филми и телевизионни сериали;
- субсидията за филмопроизводство има приоритет пред финансирането на останалите схеми в закона (стимули и сериали) – беше изпълнено настоятелното ни искане, застъпено във всички становища на СБФД, че стимулите не бива да бъдат уреждани в ЗФИ, при положение, че няма гаранции за приоритетно финансиране на българското филмопроизводство;
- средствата за филмопроизводство няма да могат да се пренасочват за финансиране на филмови /не телевизионни/ сериали, които са предмет на отделна схема със самостоятелен бюджет от около 3 млн. лева;
- финансирането на сериали е уредено при сходни на филмопроизводството правила (включително комисии,

критерии, процедура), като ще се подпомагат филмови игрални, документални и анимационни сериали, а бенефициенти ще могат да бъдат всички независими български продуценти (без изискване за сключен договор с телевизия);

- българските продуценти ще имат възможност да кандидатстват за държавна помощ и по схемата за възстановяване на разходи;

- премахнати бяха дискриминационните текстове, въвеждащи изискване за зрителски успех на филмите на продуцентите като условие за допускането им до кандидатстване;

- отпадна забраната за продуцент да кандидатства за държавна помощ преди да завърши предишния си проект; така се преодоля потенциален огромен проблем, който можеше да доведе включително до възпрепятстване на българските независими продуценти да кандидатстват по програма МЕДИЯ; това ограничение, чието въвеждане беше мотивирано от депутатите, чисто популистки, с цел предотвратяване на злоупотреби, се измени така, че бе сведено до изискването продуцентът да не може да кандидатства с проект на режисьор, който има незавършен филм и то само ако филмът е от същия вид като кандидатстващия проект (игрален, документален или анимационен);

- значително смекчени бяха последиците от популистки и лобистки въведената за първи път в закона съвсем недомислена приемателна комисия, контролираща като цензура, съответствието на завършения филм с одобрения проект и на практика отнемаша свободата на автора на филма да интерпретира художествено текста на сценария.

В допълнение, следва да се отбележи, че наред с повишаването на субсидията за филмопроизводство, със ЗИД на ЗФИ бяха решени и някои проблеми на досегашния закон:

- спорният въпрос относно дебюта вече е уреден чрез въведената дефиниция на дебютен игрален, документален и анимационен филм;

- конфликтът на интереси по отношение на членовете на комисиите също получи регламентация в закона.

Независимо от постигнатите положителни промени в ЗФИ в посока подобряване на уредбата (както направените в последния момент, така и тези, които са резултат от близо 2 годишните усилия на работните групи), законът има и

редица недостатъци, които не могат да бъдат отминати, а именно:

- приемателната комисия: в закона няма яснота каква проверка ще извършва тази комисия (въз основа на какви критерии); тази проверка не трябва да се формализира; като част от творческия процес режисьорът трябва да разполага със свободата да интерпретира сюжета/сценария/персонажите според авторските си виждания, без да подменя основната тема на одобрения сценарий; тези недостатъци биха могли да бъдат преодолени, ако в Правилника за прилагане на закона бъдат разработени справедливи правила и критерии за работа на приемателната комисия /впоследствие, след голяма борба, това беше постигнато в ППЗФИ/;

- процедурата за избор на националните художествени комисии.

- финансовите комисии.

- административният капацитет – както още в становището на общественото обсъждане заявихме, имаме сериозни притеснения относно капацитета на администрацията на НФЦ да се справи с нарасналия обем работа.

В заключение, извън сухото изложение на фактите, се чувствам длъжен да изразя и моето лично отношение към дългата процедура, през която преминахме. Този закон трябваше да се нарича закон за българското кино, а не закон за филмовата индустрия. В закона трябваше да залегнат образователни цели и приоритети, както и още по-изразена подкрепа за високохудожественото кино. Схемата за възстановяване на разходи като икономически стимул би следвало да се регулира в друг закон. Изразявам дълбоки притеснения доколко администрацията на ИА НФЦ, дори и при увеличен числен състав, ще има нужния капацитет, за да управлява и контролира целия процес – с включването на две изцяло нови схеми за държавна помощ и нарастване на броя на бенефициентите. Нямам никакви илюзии, че като всяка нова регулация, промените, въведени със ЗИД на ЗФИ, неизбежно ще предизвикат сътресения и неуредици. Част от новите правила вероятно ще създадат затруднения в практическото прилагане на закона, но така или иначе вече са факт. Бих искал обаче да подчертая, с влизането в сила на ЗИД на ЗФИ ще бъдем поставени пред предизвикателството заедно да разработим с голямо внимание един правилник така, щото да бъдат регулирани пропуските в закона и да се избегнат възможните проблеми при неговото прилагане.

Надявам се опитът на всички нас в тази дълга процедура да ни е научил, че заедно и с разумно отношение можем да постигнем по-добри условия за нашата общност. Това изисква всички ние отговорно и без емоции да положим усилия при разработването на правилника за прилагане на закона, както и необходимите промени в управляването на ИА НФЦ, за да бъде постигнато справедливо уреждане на всички въпроси и да се избегнат потенциалните опасности, произтичащи от слабостите на закона“.

Както знаете, впоследствие, надеждите ми за активно участие на всички в работата по ППЗФИ, не се оправдаха.

В последващо писмо по повод възникналата полемика в нашата общност във връзка с приемането на промените в ЗФИ и правилника за неговото прилагане, се направиха някои необходими разяснения:

„Припомням, че по инициатива на Съюза на филмовите дейци, председателите на сдруженията в областта на филмовото изкуство, включително Обсерватория по икономика на културата и София филм фест, се обединиха около идеята да се проведе гласуване сред асоциациите и с мнозинство да се приеме решение дали да се продължи работата по закона или да се поддържа позиция законът да бъде бламиран. На практика в гласуването участваха всички сдружения от областта на филмовата индустрия без т.нар. „стимули“ и „сериали“. Със значително мнозинство, след проведени активни вътрешни дебати и в сдруженията, се гласува решение да се борим обединени за отстраняването на нахалните предложения в закона, които биха довели филмовото изкуство до трайни изкривявания. По предложение на СБФД процедурата по гласуването се осъществи с имейли, като всяко сдружение имаше право на един глас, независимо от числеността на членовете си. Обръщам внимание на факта, че сдруженията постигнаха предварително съгласие, независимо от резултата от гласуването, решението да се приеме от всички и да се уважи волята на мнозинството на филмовата общност. С целия дебат, преписката в е-мейлите и резултата от гласуването всеки член на всяко от сдруженията може да се запознае чрез своя председател. В интерес на истината, две от четирите сдружения, гласували против работа по закона, изпълниха предварителното съгласие на асоциациите за общи действия и участваха активно в работата до последния момент. Сдруженията мотивирано гласуваха чрез имейли общите действия да се фокусират върху няколко основни проблема в закона. Като

председател на едно от сдруженията, положих значителни усилия за изпълнението на тези поставени от гилдията цели, голяма част от които смятам, че постигнахме, а там където не успяхме, смекчихме значително неблагоприятния ефект. Подробно обяснение за предприетите конкретни действия е отразено в отчет, който изпратих до членовете на СБФД преди няколко месеца. Предполагам, председателите на останалите сдружения са запознали своите членове с подобни отчети.

Съвсем демократично, сдруженията в областта на филмовото изкуство, осмислено и информирано, гласуваха със значително мнозинство работата по закона да продължи и битката за неутрализиране на наистина застрашаващи гилдията текстове и посегателства да бъде проведена с общи усилия. Това е видно от достъпната за всеки преписка на дебатите и гласуването в имейлите на всяка асоциация или сдружение“.

Толкова за закона.

Колкото до дебатите около изготвянето на ППЗФИ, въпреки уверенията на наши колеги от други сдружения в областта на киното, че ще участват активно в работата по него, оценявайки опасността новите бенефициенти да защитават обединено своите искания, това не се случи. СБФД отново създаде работна група и внесе надлежно своите предложения в рамките на общественото обсъждане, отново в среда на разбираема враждебност от страна на телевизионери и стимули. За съжаление, повече от две трети от предложенията на СБФД /видни на сайта за обществени обсъждания/ бяха отхвърлени от МК. В писмо до членовете на СБФД е изяснено нашето участие в работата по ППЗФИ и позициите на СБФД:

„Вчера на сайта на Министерството на културата беше качен проектът на Постановление за изменение на ППЗФИ, който с голяма вероятност ще бъде приет идната сряда на редовното заседание на Министерски съвет. Въз основа на този акт България ще може да нотифицира пред Европейската комисия схемите за държавна помощ на българското филмопроизводство. Искрено се надявам администрацията да положи усилия и процедурата да бъде приключена в рамките на дни след обнародването на правилника, след което работата на ИА НФЦ да бъде възобновена пълноценно.

По традиция, като председател на СБФД, ви информирам за важни аспекти, които дават отражение на дейността на гилдията.

По отношение размера на субсидията – след възникналото напрежение от писмото на министър Василев от 04.06.2021 г., с което се предложи идеята за редуциране на средствата за кино, Съюзът положи необходимите усилия да убеди администрацията финансовите параметри, заложи в ЗФИ за обезпечаване на субсидията за филмопроизводство да бъдат изпълнени, което ще рече да получим пълната субсидия за 2021 г. Справедливо искане, което в същността си изразява един от основните принципи на правовата държава – върховенството на закона. Оставам с впечатление, че обосноващите доводи на Съюза ще бъдат възприети от държавните институции.

За правилника – както знаете, работна група, определена от Управителния съвет на СБФД (в състав Павел Веснаков, Божидар Манов, Петър Вълчанов, Николай Тодоров, Иван Тонев, Иван Павлов, Панайот Панайотов, Коста Биков, Михаил Мелтев, Милко Лазаров, Настимир Цачев, Правда Кирова и Биляна Николова) изготви и внесе в Министерството на културата предложенията на Съюза за промени в Правилника, с които сте подробно запознати от предишно мое писмо.

Ще обърна внимание на най-важните аспекти от промените в правилника:

– Художествените комисии – опасявам се, че процедурата по жребий ще доведе до редица непредвидени затруднения при формиране на комисии, но така е по закон; до голямо затруднение във функционирането на процеса вероятно ще доведат и въведените в закона служебни оценки, какъвто е лошият опит в Румъния; все пак смятам, че постигнатият консенсус в това колеги от игралното кино да могат да участват във формирането на комисии за филмови сериали, а обратното да не се допуска, е справедлив и е продължение на многогодишната традиция на СБФД да бъдат отстоявани рубежите на високохудожественото кино; така се поставя ясно разграничение на схемите за финансиране и ще създаде среда за развитие на сериалите в кинаджийска посока;

– Приемателната комисия – едно от големите недоразумения в закона, което бе доразвито в още по-уродлива посока в публикувания за обществено обсъждане проект на правилника; в края на краищата обаче Министерството на културата възприе предложените от Съюза корекции, целящи да омекотят действието на тази обидна за гилдията и напълно ненужна комисия; надявам се, че след направените

корекции приемателната комисия никога няма да бъде използвана като цензуриращ орган, каквито предпоставки бяха заложени в закона и доразвити в правилника, публикуван за обществено обсъждане;

- Финансовата комисия – досегашната уредба на финансовата комисия имаше нужда от осъвременяване и частично стъпки в тази посока са направени в новия проект за правилник; смятам обаче, че можеше да бъде направено много повече за регулиране дейността на финансовата комисия по-практично и предвидимо; още повече, че в последния момент беше въведена разпоредба, създаваща пречки и бюрократични усложнения, които ще затруднят процеса;

- Стимулите – по време на процедурата по обсъждане на проекта за ППЗФИ Министерството на финансите критикува методологията за прилагане на културен тест по отношение на стимулите, като на практика подкрепи изразеното и от Съюза становище, че така предложеният тест е формален. Недоумявам какви са мотивите на администрацията упорито да поддържа текстове, които с лека ръка занижават културните критерии по отношение на чуждите продукции – по този начин държавата доброволно се оттегля от политиката за подпомагане на високохудожествени филми;

- Преходните и заключителни разпоредби – никак не е маловажно за колегите с проекти в заварено положение уреждането на този въпрос; необяснимият пропуск на администрацията да въведе изобщо в правилника преходни правила за уреждане на заварените проекти, беше попълнен въз основа на направените предложения от Съюза по време на общественото обсъждане за уреждане на този въпрос;

Ред разумни предложения на Съюза и други колеги, които можеха да доведат до дисциплиниране на администрацията и по-организирано провеждане на процедурите, не намериха място в правилника (изисквания за образователен ценз за членовете на комисиите, дефиниции на професиите и др.); празнини и кухини в процедурата по жребия, свързана с приемателната комисия, двата състава на финансовата комисия и комисията за оценка на проекти за фестивали създават предпоставки за атакуване на процедурата по формирането на комисиите.

Тепърва в практиката ще имаме възможност да преценим какви функционални недостатъци съдържа новата нормативна уредба, как ще си взаимодействат закона и правилника и ще има ли капацитет администрацията на ИА НФЦ да функционира в новите условия“.

Паралелно с работата по ЗИД/ЗФИ в Комисията по култура бяха внесени предложения за промени в Закона за радиото и телевизията. За наша радост тези промени бяха отложени за следващия състав на парламента. Не мога да не отбележа обаче усилията и приноса на колегите Георги Чолаков, Боряна Пунчева и Иво Драганов, които навреме и адекватно взеха участие в общественото обсъждане на ЗРТ и успяха да подготвят и внесат пакет от предложения за цялостни промени във философията на медийната регулация в България, както и мястото на филмопроизводството в дейността на медийните оператори. Както знаете, промените са отложени, Парламентът ще има нов състав, остава ни надеждата за нещо по-добро в новия Парламент.

В най-общи линии, припомних на членовете на СБФД действията на ръководството и УС относно нашето участие в процедурите по нормативната уредба. Както споменах, тези процеси бяха съпътствани от стотици срещи, десетки официални писма, своевременни десетки доклади до членовете на Съюза, изготвяне на пътни карти, остри писма до висшата администрация, с които сте подробно запознати от нашите мейли и могат да бъдат припомнени и от сайта на СБФД.

Друга важна посока за развитие на съюзните политики е участието на Съюза в проекти и програми. Смятам за особен принос в развитието на СБФД и специално на този управителен съвет спечелването на проект, финансиран от НФК за дигитализацията на всички броеве на списание „Кино“ от 1946 г. до днес и преминаването на списанието в месечно дигитално издание. Списание Кино повиши аудиторията си стотици пъти. Огромен труд, който ще бъде от полза както на читателите и изкушените в киното, така и на академичната общност.

Проектът СОФИЯ МОЯ ЛЮБОВ, осъществен от дъщерното ни дружество Спектър в програма Култура на Столична община беше реализиран с огромната енергия на СБФД и Спектър и учениците от десет столични гимназии и бе ознаменуван тук, в Дома на киното, пред пълна зала на 02.ноември с прожекцията на десет документални филма, създадени от учениците под надзора на опитни ментори, утвърдени имена в нашата общност, в областите режисура, драматургия, операторско майсторство, монтаж и продуцентство. Проведе се и последвала онлайн прожекция поради големия интерес на учениците от столичните гимназии. СБФД ще продължи политиката си за възстановяване на училищните

киноклубове, още повече, че след много успешната реализация на проекта, по инициатива на Столична община получихме покана за разговор в тази посока.

СБФД бе одобрен от НФЦ за финансиране и провеждане на фестивал, който ще възроди професионалните награди на името на най-яръкия основоположник на Съюза ни „Филмови награди на СБФД „Васил Гендов“. Очакваме процедурата на ФК към НФЦ. Освен значимо събитие, което фокусира вниманието върху българското кино, „Филмовите награди на СБФД Васил Гендов“ са обединителен фокус на всички киноспециалисти и организациите в областта на киното. УС прие изцяло нов регламент за провеждането на наградите, влязохме в преговори за осигуряване на залата на Народния театър за провеждане на тържествената церемония, получихме официално съгласие за медийно партньорство и време за излъчване в прайм тайма от УС на БНТ.

Преди дни СБФД спечели нов проект от НФК за създаване и оборудване на мултимедийна зала, в която ще могат да се осъществяват и излъчват онлайн семинари, дискусии, майсторски класове, както и да се осъществяват специални прожекции и обсъждания от всички желаещи членове на Съюза.

Особено важен аспект от дейностите свързани с провеждането на политиките на СБФД е теоретичното изследване на високохудожественото изкуство в съдържанието на списание КИНО. Проекти на списание КИНО за периода 2019 – 2021 година:

Спечелени и реализирани проекти към Национален Фонд „Култура“:

2018 – 2019 г. НОВИ ПОЧЕРЦИ В БЪЛГАРСКОТО КИНО

2019 – 2020 г. ХИБРИДНИТЕ ФОРМИ – АКТУАЛНИ ТЪРСЕНИЯ В СЪВРЕМЕННОТО БЪЛГАРСКО КИНО

2020 – 2021г. ВЪВ ФОКУС – КИНОРЕЖИСЬОРЪТ.

ЗА НОВОТО БЪЛГАРСКО ИГРАЛНО КИНО ОТ ПЪРВО ЛИЦЕ.

– Проектът беше завършен с Кръгла маса по темата и излъчен на сайта на СБФД.

2021 – 2022 г. ФИЛМОВАТА КРИТИКА – ТРАНСФОРМАЦИИ И ДЕФОРМАЦИИ

Проектът се реализира от брой август 2021 и ще продължи до юли 2022 г.

Спечелен и реализиран проект към Столична община

2020 – 2021 Г. ПРОМЕНЯЩА СЕ СОФИЯ ПРЕЗ ПОГЛЕДА НА БЪЛГАРСКОТО КИНО – проектът е спечелен от СБФД в програма КУЛТУРА на Столична община.

Важна част от проекта бяха организирани и проведени онлайн от списание КИНО прожекции на 10 емблематични филма представящи отделни десетилетия от развитието на българското кино и промените в София през отделните периоди.

2020 – 2021 в ПРОЕКТА „ИЗГРАЖДАНЕ НА ДИГИТАЛНА АРХИТЕКТУРА И УЕБ САЙТ ЗА ХИПЕРМАСИВ ОТ БАЗА ДАННИ НА ИЗДАНИЯТА НА СБФД ОТ 1946 ДО 2021 /НАД 150 000 СТР./ И ОРГАНИЗИРАНЕ НА КУЛТУРНО-ОБРАЗОВАТЕЛНИ СЪБИТИЯ С ФОКУС 75 Г. СП. „КИНО“ С ЦЕЛ РАЗВИТИЕ НА ПУБЛИКИ И ДИСКУСИОНЕН ФОРУМ“, СПЕЧЕЛЕН ОТ СБФД ВЪВ ФОНД КУЛТУРА, списание КИНО се включи в организирането и провеждането на цикъл от шест лекции, пет от които се проведеха онлайн, а шестата присъствено в Дом на киното.

75-ГОДИШНИНАТА НА СПИСАНИЕ КИНО, ОСВЕН С ДИГИТАЛИЗАЦИЯТА НА ИЗДАНИЯТА НА СБФД И ПИЛОТНИТЕ ОНЛАЙН БРОВЕ НА СПИСАНИЕТО, БЕШЕ ОТВЕЛЯЗАНА И С ИЗДАВАНЕТО НА СБОРНИК „АКТЬОРСКИ ОТКРОВЕНИЯ“.

Сборникът се посвещава на 75-годишнината на списание КИНО – издание на СБФД, което не е прекъсвало периодиката си през всичките тези години.

СБФД подкрепя Българската национална филмотека в усилията, насочени към опазването на аудиовизуалната памет на България. Подкрепяме усилията на колегите за спасяване от унищожение културно историческото ни наследство. СБФД активно подпомага усилията на БНФ за целево финансиране от държавния бюджет за строеж на фондохранилище и дигитализацията на националната аудиовизуална памет.

По инициатива на СБФД беше проведена политика за повишаване на % от БВП за култура на 1%. В няколко отворени писма, изготвени от СБФД и подкрепени от всички традиционни творчески съюзи, тази необходимост беше отбелязана и вярвам, че след официалното ангажиране в предизборните програми на няколко партии, както и отклика на преговарящите за коалиционно споразумение и бъдещ кабинет партии, това настояване ще даде резултат. Тук е мястото да подчертая заслугата на Обсерватория по икономика на културата и тяхната инициатива ПАКТ ЗА

КУЛТУРА, които през годините създадоха трайни нагласи за приемане на повишаване на процента за култура.

Международната дейност на СБФД е ограничена от финансовите ни възможности, които не позволяват широко присъствие. Въпреки това, ние не преставаме с усилията си да присъстваме на европейската карта на неправителствени сдружения в областта на киното. Ще отбележа членството на гилдията на режисьорите във ФЕРА, на критиците във ФИПРЕСИ, на аниматорите в АСИФА, на драматурзите в СИФЕЖ. Развитието на международните контакти е фундаментален въпрос за участие в европейските и световни интеграционни процеси и в политиките за отстояване на националната идентичност.

Ето международните инициативи, в които сме участвали:

- Среща-дискусия за правата и проблемите на авторите в България по инициатива на евродепутата и наш колега Андрей Слабаков в края на 2019 г.

- Онлайн международна конференция „Културно възстановяване и авторски права. Бъдещето на Европа“ в рамките на Комисията по образование и култура на Европейския парламент в края на 2020 г.

- Дискутирахме „Доклад-становище по проблемите на интелектуалната собственост в рамките на Европейския съюз“, предложен и внесен по-късно в Европейския парламент от Андрей Слабаков, пълноправен член на комисията по култура и образование в Европейския парламент.

Участието на СБФД в процесите на развитие на киното в България чрез фестивали, чествания, семинари и дискусии са вече традиционна практика. Ще посоча само онези, на които сме партньор, инициатор, организатор или съорганизатор: кръгла маса по проблемите на новото българското кино в рамките на „Златната роза“ – Варна, националният фестивал за операторско майсторство на името на Димо Коларов – Попово, участието и отразяването от страна на списание „Кино“ на всички фестивали, на които СБФД е партньор, инициатор, организатор или съорганизатор: „СФФ“, „Любовта е лудост“, „Златна роза“, „Златен Ритон“, „Златна липа“ и др.

Във финансов план СБФД беше поставен пред множество различни предизвикателства през обхванатия в доклада период. През март тази година, след едногодишни преговори, постигнахме съгласие със Столична община за

разсрочване на задължения за данък недвижими имоти и такса битови отпадъци, които се водят по партидите на Съюза. Това бяха натрупани през годините стари задължения със значителна давност, които Съюзът всяка година обслужваше, но плащанията отиваха към погасяването на най-старите хронологично. Със споразумението, което постигнахме със СО, и което беше гласувано от СОС, СБФД постигна отписване на значителна част от тях и разсрочване на останалите за срок от 60 месеца. Това споразумение практически означава, че Съюзът вече може да участва в проекти и програми, което беше невъзможно при наличие на задължения. След три години и половина, СБФД ще е изплатил задълженията си. Това решение е прецедент за работата на СОС и благодарение на упоритите едногодишни усилия на СБФД, създаде възможност и други сдружения да се възползват от тази проправена от нас законова процедура.

Стопанското състояние на СБФД. И двете години - 2020 и 2021 - са нелеки в икономически и стопански план. Развитието на епидемията от Ковид-19 и налаганите ограничения върху икономическите активности създадоха затруднения в стопанската дейност за всички. Въпреки това, СБФД до момента се справя успешно с предизвикателствата. По отчета за 2020 г. приходите ни от отдаване под наем на недвижима собственост /икономическата дейност, която основно издържа Съюза/ са само с 6% по-малко от планираните, като намалението се дължи на постигнатото споразумение за намаляването на наема на Дом на киното, когато има наложени забрани и ограничения за достъп до салона и прожекциите.

По отделните обекти ситуацията изглежда така:

Созопол. През 2021 г. СБФД спечели важно дело за присъждане на неустойки срещу инвеститора в имота ИНТИ ООД. С решение от 11.02.2021 г. на Бургаския окръжен съд, ИНТИ ООД е осъден да заплати на СБФД общо неустойки и други разходи за забава за изпълнение на строителството на стойност 107 хил. лева. В периода 2012-2018 имаше дело, срещу СБФД за собствеността на имота и построеното, което беше заведено от държавата. То по същество блокира строителството в имота. Но след окончателното му спечелване в началото на 2018 г. инвеститорът ИНТИ ООД се забави значително с възстановяване на строителството в имота. Решението на БОС и активните процесуални действия на СБФД, подтикнаха ИНТИ ООД към намиране на решение за

възстановяване на строителството. Беше намерен втори инвеститор в имота, който да довърши започнатото строителство – фирма Домино инвест София ООД. В резултат на проведените преговори се стигна до сключване на тристранно споразумение между СБФД, ИНТИ и Домино за регламентиране на сроковете за завършване на обекта, както и за гарантиране на интересите на Съюза при тяхното неизпълнение. Срокът по договора за завършване на строителството е 31.03.2023 г. В момента, в имота текат интензивни строителни дейности. Сградата още през 2012 г. беше готова на груб строеж, в момента е поставена дограмата, поставени са вътрешните слаботокови и ел. инсталации, полагат се вътрешните мазилки. Индикациите към момента са, че при тези темпове на строеж, строителството технически би могло да завърши за активния туристически сезон през 2022 г. УС на СБФД предприе действия за търсене на най-благоприятното решение за стопанисване на бъдещата база там. Беше създадена специална работна група от членове на УС и стопанския секретар на СБФД. Бъдещата база в Созопол ще бъде с площ 1300 кв. м. и ще се състои от 13 малки и големи апартамента в обособена част на сградата с отделен вход, както и от заведение – с голяма тераса на ниво партер, с площ от около 80 кв. м. на затворената остъклена част и над 200 кв. м. на откритата тераса.

Лесидрен. През последните две години СБФД търси устойчиво решение за стопанисване на базата ни в с. Лесидрен. Базата се намира в добро общо състояние, охранява се, но се нуждае от сериозни инвестиции за осъвременяване на инфраструктурата /нещо което не е правено от изграждането ѝ/ – като монтиране на ефективна отоплителна инсталация; смяна на дограма и поставяне на изолации /мерки за енергийна ефективност/; смяна на амортизирани мебели и инвентар; вътрешни ремонти на стаите и цялостно модернизирание на бани и тоалетни. Накратко, нужен е сериозен и дългосрочен ангажимент, свързан със значителни по обем инвестиции в базата, с цел тя да отговори на съвременните стандарти и да стане конкурентна на огромния брой нови хотели в района на с. Рибарица и Троян. СБФД търси активно наематели чрез агенция за недвижими имоти. Бяха проведени и редица срещи. За съжаление, до този момент все още не е намерено решение. Това, което притеснява сериозните наематели, са огромните инвестиции, които трябва да се вложат в модернизиранието на базата и относително кратките срокове в договорите за наем.

Лесидрен се нуждае от търсене и намиране на ново решение, което да замени моделът на стопанисването му от момента, в който Съюза се отказа сам да го управлява – краткосрочни договори за наем, наематели, които само експлоатират базата, без да влагат достатъчен ресурс. СБФД търси и решения в друга посока – чрез възможно участие в бъдещи програми по Националния план за възстановяване и устойчивост. Установихме в тази връзка и контакти с консултанти по евро проекти.

Балчик. През 2021 г. СБФД предприе действия за осъществяване на ремонт на къщата на Съюза в гр. Балчик. СБФД има неограничено вещно право на ползване върху имота. Сградата се нуждае от ремонт на покрива и фасадите, но е със статут на недвижима културна ценност и следва дейностите по ремонта ѝ, да бъдат съгласувани съгласно закона за културното наследство. СБФД е пред финализиране на проект и ще го внесе в НИНКН за съгласуване. Очакваме и съдействие от Министерството на културата за финансиране на част от дейностите. Планираме осъществяването на ремонта да се състои през пролетта на 2022 г.

Основен ремонт на седалището на СБФД и редакцията на списание Кино. През 2020 г. и 2021 г. СБФД последователно осъществи, изцяло с подкрепата на Лидл България основен ремонт на офисните помещения на 4 етаж в сградата на бул. Дондуков. С това завършихме окончателно ремонтните дейности в административните помещения на Съюза.

Активизиране на дейността на студия Спектър 92. В края на 2020 г. и през 2021 г. СБФД стартира активна дейност по проекти, финансирани по програми на СО и НФК. В края на 2020 г. СБФД избра нови управители на търговските си дружества – ФК Лесидрен и Спектър 92. Това позволи на последното /с помощта на екипа на СБФД/ да разгърне дейности по реализацията на два спечелени проекта по програма „Култура“ на СО. Фокус на единия беше създаването на документален филм за София от ученици, а на другия – поглед върху развитието на града през филми, снимани в Столицата в различни времеви периоди.

В допълнение на това, СБФД договори ангажирано партньорство с НФЦ и СО във връзка с издаването на списанието. С двете институции имаме сключени и договори за реклама и отразяване на платформата на списанието на събития и филми от съвременния кино и културен живот.

Уважаеми колеги,

Отбелязвам настоятелно, че политиките на СБФД през тези последни две години продължават десетилетните стратегически политики на нашата почти деветдесетгодишна организация - отстояване на позициите на българското кино за създаване на високохудожествено изкуство и затвърждаване на престижа на СБФД в политическото и обществено пространство.

В заключение ще повторя отново думи от писмо до вас, членовете на СБФД, които се отнасят до разумната филмова общност:

Смятам, че нашите „вътрешно племенни войни“, които често имат справедлива мотивация, водят до отслабване на позициите на киното по ключови въпроси, по които не може да нямаме съгласие. Време е да направим опит, да преосмислим принадлежността си към филмовата гилдия и към нашите основни духовни ценности и задължения.

Благодаря за вниманието.